

Predikan från Umeå

Annandagen den 26 december 2022. Söndagens tema var Martyrerna.

Predikan hölls i Umeå stads kyrka av Mattias Hjalmarsson.

Det är svårt att vara kristen på många ställen i världen, till och med mycket svårt. Kristna både förtrycks och förföljs i en omfattning som jag gång på gång förvånas och blir upprörd över. Det handlar om allt från att ha sämre förutsättningar i vardagslivet, t ex om hur man kan röra sig i det land där man bor, vilka arbeten som är möjliga eller omöjliga, och ekonomiska villkor till att vara utsatt för direkt förföljelse där människor riskerar att bli fängslade, torterade och dödade för sin tros skull. Förföljelserna för trons skull har följt kristna genom årtusendena.

Det är svårt att ta in.

Och det handlar om i storleksordningen 360 miljoner människor, vilket gör kristna till den mest förföljda gruppen i världen. World Watch List (WWL) sammanställs varje år av organisationen Open Doors, och listar de 50 länder där förföljelsen mot kristna är som störst. Det är den enda årliga undersökningen av religionsfrihetens villkor bland kristna. Open Doors har gett ut World Watch List sedan 1993. Och undersökningen visar att förföljelserna och förtrycket av kristna har blivit värre under en lång rad av år. Det som väckte reaktioner för några år sedan är vardagsmat idag. Det är en mycket oroande utveckling.

De farligaste platserna att leva på som kristen idag är i Asien, Mellanöstern, delar av Afrika (söder om Sahara, Nigeria (fler än 4500 personer dödade), Afghanistan och Nordkorea

Det är svårt att ta in, särskilt för oss som lever i ett av världens mest sekulariserade länder där tro och religiös tillhörighet till stor del anses vara en privatsak. Vi har blivit blinda för trons betydelse för samhället i stort. Men även i Sverige blir människor utsatta för sin kristna tros skull. Nyanlända kristna som hamnar på förläggningar riskerar att utsättas för samma bemötande och behandling som i de länder de flyr ifrån. Inte av personal och myndigheter, utan ofta av andra nyanlända vilket görs möjligt av en brist på förståelse hos oss svenskar för trons och den religiösa tillhörighetens betydelse. Det är svårare att se det som vi inte tillmäter så stor betydelse.

Så här i jultid påminns jag om kristna i Israel som inte kan ta sig till Födelsekyrkan i Betlehem för att fira Jesu födelse, medan turisterna köar i långa led för att sträcka ner handen genom hålet och röra vid klippan i den grotta som anses eller ansågs vara platsen där Jesus föddes. Detsamma gäller det kristna påskfirandet i Jerusalem. Det är lättare för mig som turist att ta mig dit än för många kristna som bor och lever sina liv bara några mil bort. Det är absurt.

Ibland möter man argumentet att kristendomen är den mest förföljda religionen eftersom det är världens största religion. Men i de länder där kristna förföljs är de nästan alltid i minoritet. När kristna har förföljts andra har det också varit utifrån en maktposition. Här i Sverige kan vi tänka på hur majoritetssamhället och däri också kyrkan behandlat vår egen urbefolkning.

På Svenska kyrkans hemsida påminns jag om också det perspektivet:

”Samtidigt mördas och förföljs också människor med annan tro. De tillhör världens största religioner, som islam och judendom, och de tillhör minoriteter, som yazidierna i Irak och Syrien. Alla människor är skapade till Guds avbild. Därför omfattar våra böner och vårt stöd också dem.

Ärkebiskop Antje Jackelén har formulerat det så här: ”Vi hjälper människor inte därför att de är kristna utan därför att vi är kristna”.

Vi kan inte göra mindre än kämpa för alla människors rätt att uttrycka sin tro och övertygelse. Vi ser att sammanblandningen mellan religion och makt bokstavligen är livsfarlig, och att det sekulära samhället ger de bästa förutsättningarna för att leva tillsammans, också med respekt för våra olika föreställningar om tro och liv.

Vi har all anledning att hålla tanken att alla människor är skapade till Guds avbild vid liv! Det är ett förhållningssätt som skapar liv och utrymme för fler.

I bibeln berättas om Stefanos som också gett namn till den här söndagen i kyrkoåret. I apostlagärningarna berättas om hur han utmanar den rådande religiösa ordningen och så blir dödad för sin tros skull. Kanske var han den första i en lång rad av kristna som förföljts och avrättats. Dom väckte anstöt. Visst är trosföreställningarna viktiga när det handlar om det; bekännelsen till Jesus Kristus som Guds son och den som räddar världen. Lars-Åke Lundberg vidgar dock perspektivet:

”Det är inte ordet om att älska sin nästa som väcker förföljelse, utan det är när han gör det. Anstöten hos de första kristna låg i att ”de älskar varandra”, att de umgicks över klass- och tabugränserna. Egendomsgemenskapen väckte också anstöt. Den undergrävde det ekonomiska systemet och utgjorde därför ett hot mot den bestående, orättvisa ordningen. Att inte tillämpa hierarkin var en utmaning mot dom som på alla sätt slog vakt om över- och underordning. Detta icke-hierarkiska levnadssätt väckte därför anstöt.

Det är praktiserandet av det kristna kärleksbudet på alla livets områden som skapar ”hatet”, därför att det undergräver sociala och ekonomiska ordningar, som möjliggör för en grupp att förtryck och utsaga ena annan grupp.... Det slutliga resultatet av detta vara att Jesus dödades.

”

(Handbok i predikan. Årgång 1. Lars-Åke Lundbergs text)

Vi har att både som individer och kyrka ta ställning för allas rätt att uttrycka sin tro utan att den begränsar andra människors liv.

Så några ord om den skarpa evangelietexten som finns i en kontext av de texter i Matteusevangeliet som samlats i det som kallas för Utsändningstalet där Jesus undervisar, utmanar och styrker sina lärjungar när dom skickas ut.

Jesus vet att när människor knyter an i en innerlig kärleksgemenskap med honom kommer den relationen att skänka ett nytt liv samtidigt som den kommer att innebära konflikter, motstånd och ibland strid. När kärleken går före kommer den att utmana gamla mönster, bindningar, vanor och hierarkier. Kärleken känner inga gränser, och det är i kärleken vi känner igen Jesus som Guds son, och vår medmänniska som vår bror eller syster. Det är i kärleken vi lever detta och motsättningarna är skenbara: Det finns inget hinder i att vara kärleksfull mot andra och vara i trons kärleksrelation med Jesus själv.

Den finlandssvenske teologen Patrik Hagman sa i höstas på en föreläsning att människor i Sverige idag är så sekulariserade att de inte ens har förutfattade meningar kring kristen tro. Och han gav en del exempel på en ökad öppenhet kring den personliga tron och intresse för religion i allmänhet. Jag tänker det som en inbjudan till oss, som inte riskerar liv och hälsa när vi uttrycker vår tro, att faktiskt dela med oss av den tro som för många av oss är själva grunden till våra liv. Att, med ett religiöst belastat ord, vara frimodiga i kafferum och lunchrum, på middagar, med våra vänner osv. Att prata lyhört och med kärleksfull respekt för andras tro- och livsåskådning berätta om vår egen med självklarhet. Att dela också den aspekten av våra liv.

Gud gör oss glada

Gud gör oss fria och modiga

Gud gör oss stolta

Gud gör oss kärleksfulla så att vi älskar det som du älskar.

Psalmer: 119: 2-4 477:3-4, 58, 490